

Raadsmededeling openbaar

Nummer : 45-2026
Datum : 20 april 2026
B&W datum :
Beh. Ambtenaar : H. te Winkel
Portefeuillehouder : T.M.M. Kok
Onderwerp : TAM-Omgevingsplan "Landelijk gebied, herziening 2025", beantwoording vragen fractie PP-GL-PvdA

Aanleiding:

Op 21 april 2026 staat het voorstel voor het vaststellen van het TAM-Omgevingsplan "Landelijk gebied, herziening 2025" ter besluitvorming op de agenda van de gemeenteraad. De fractie PP-GL-PvdA heeft vragen gesteld over dit voorstel. Middels deze raadsmededeling worden de vragen beantwoord.

Inhoud mededeling:

1. Tav Participatie

- De informatie van de initiatiefnemer naar de meest belanghebbende burens beperkte zich volgens informatie die wij hebben gekregen tot gesprekjes op de openbare weg. Medio 2025 komt initiatiefnemer op de openbare weg buurtbewoners tegen (niet tegelijk) en vertelt dan dat hij/zij gaat stoppen met het bedrijf en een nieuwe woning wil bouwen. Hij/zij laat geen tekeningen zien en vermeldt dat de bouw nog niet zeker is vanwege mogelijke financieringsdrempels.
- Burens denken dan begrijpelijk: als het zover is horen we wel meer.
- Burens missen de aankondigingen in de Aalten Vooruit en weten niet hoe ver de procedure al is. En missen dus ook de gelegenheid om een zienswijze in te dienen.
- Een slecht participatieproces is niet alleen vervelend voor de burens, maar vormt ook een groot risico voor de initiatiefnemer. Immers als burens hun hakken in het zand zetten doordat ze zich gepasseerd voelen kan een procedure jaren duren en wordt wellicht het hele plan teniet gedaan.

Vraag 1a. Geeft de gemeente voldoende informatie aan initiatiefnemers over het belang van participatie? En tips over hoe dit te doen?

Vraag 1b. stelt de gemeente alle belanghebbenden expliciet op de hoogte had gesteld van de voorgenomen wijzigingen van het omgevingsplan? Wellicht zijn er meer mensen die belangrijke ontwikkelingen in hun omgeving gaan missen.

Vraag 1c. De gemeente stelt geen vorm-voorwaarden aan participatie. Is het wenselijk en mogelijk om dat alsnog te gaan doen? Zo ja hoe?

Vraag 1d. In de rapportages betreffende de Ruimtelijke onderbouwing blijft veelal het hoofdstuk Participatie beperkt tot enkele algemene zinnen, met niet verifieerbare uitspraken. Niet duidelijk wordt wanneer participatie heeft plaatsgevonden, in welke vorm, welke opmerkingen er zijn gemaakt, waarom het plan wel of niet is aangepast. Hoe kan er - gezien het grote belang dat aan participatie wordt gehecht - voor gezorgd worden dat het hoofdstuk Participatie wordt uitgebreid en voldoende informatie bevat?

Vraag 1e. In hoeverre wordt nadeelcompensatie (planschadevergoeding) beïnvloed door het participatieproces?

Antwoorden

1a. Ja, de gemeente informeert initiatiefnemers in de initiatieffase over het belang van participatie. Initiatiefnemers kunnen meer informatie en tips vinden op de website [Eerste hulp bij participatie | Gemeente Aalten](#).

1b. Ja, via Aalten Actueel wordt de bekendmaking van het ontwerp van het omgevingsplan gepubliceerd. In deze publicatie wordt vermeld wanneer en op welke wijze zienswijzen gericht aan de gemeenteraad kunnen worden ingediend.

1c. In november 2023 heeft de gemeenteraad besloten om participatie bij BOPA's niet verplicht te stellen. De argumentatie hiervoor is opgenomen in het voorstel. Initiatiefnemers kunnen inspiratie over de vorm van de participatie vinden opdoen op de website. Participatie is bij omgevingsplanwijzigingen wel verplicht, maar vormvrij.

1d. In dit specifieke geval hoeft het hoofdstuk niet te worden uitgebreid. Op de website [Eerste hulp bij participatie | Gemeente Aalten](#) staat een voorbeeld van een participatieverslag dat initiatiefnemers kunnen gebruiken.

1e. De hoogte van de nadeelcompensatie wordt niet beïnvloed door het participatieproces.

2. Belangenafweging.

Voldoet het college/de raad aan de vereisten in de Omgevingswet of de AwB door zich in het oordeel tav belangen van derden uitsluitend te baseren op een door de initiatiefnemer positief weergegeven participatie-proces of dient de gemeentelijke overheid een zelfstandige afweging te maken?

Jurisprudentie lijkt te wijzen op het laatste.

- Bij een BOPA en ook in dit geval moet getoetst worden aan ETFAL: Evenwichtige Toedeling van Functies Aan Locaties. Het college moet onder de omgevingswet met een ETFAL-onderzoek beoordelen of de schaarse ruimte zo goed mogelijk wordt benut en verdeeld.
- Bij deze ruimtelijke onderbouwing moet beoordeeld worden of onevenredige gevolgen voor derden te verwachten zijn, bijvoorbeeld voor het woon- en leefklimaat. Het college moet dus beoordelen of de nieuwe woning de belangen van omwonenden niet onevenredig schaadt. (zie oa Rechtbank Gelderland, 29 maart 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:1822 en Rechtbank Gelderland d.d. 2 januari 2026, ECLI:NL:RBGEL:2025:11398 (<https://omgevingsweb.nl/nieuws/etfal-en-wijze-van-motivering/>)).
- Daarbij geldt dat veel ruimtelijke ingrepen een langere levensduur hebben dan de toevallige mensen die er op dit moment mee te maken hebben. Is een overheid niet juist verantwoordelijk voor dat lange termijn beeld?
- Ook moet de waarde van 'participatie' in dit soort processen niet overschat worden. Omkoping, beloftes, onjuiste informatie, dreigementen, de wil om de lieve vrede in de buurt te bewaren; er zijn allerlei factoren die een eerlijk antwoord van omwonenden beïnvloeden. Is het niet juist de overheid die hier een onafhankelijke en ook actieve rol dient te spelen?

Antwoord

De gemeente maakt een integrale afweging bij het maken van het omgevingsplan over activiteiten in de fysieke leefomgeving. Daarbij houdt de gemeente rekening met de samenhang van relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving en van de direct daarbij betrokken belangen.

3. Ruimtelijke kwaliteit. De Hollenberg heeft een eigen specifieke ruimtelijke kwaliteit met verspreide en afwisselend vormgegeven woningen, kleine weilandjes, bosjes en bosschages. Door nu een woning op de beoogde plek toe te staan gaat er een weide vrijwel verloren en wordt dit typische Hollenberg-beeld veranderd. Daarbij wordt bovendien een mooie doorkijk naar Bredevoort sterk verkleind.

a. Hoe heeft het college haar wettelijke taak om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren in dit geval ingevuld?

b. Wat waren daarbij de inhoudelijke afwegingen?

c. Een algemeen uitgangspunt zou kunnen zijn: "voorkeur heeft het om de nieuwe woning te bouwen in het bestaande bouwvlak (in geval Hollenberg zou dat bijv kunnen betekenen: op de plek van de gesloopte stallen). Afwijking hiervan dient zorgvuldig gemotiveerd te worden." Wat vindt u van een dergelijke aanpak?

d. Hoe is de formele, procesmatige afweging geregeld? Wie is daarbij betrokken, en op welk moment?

e. Hoe kan de gemeente in het vervolg de eigen afwegingen tav de ruimtelijke kwaliteit in BOPA's en veegplannen transparant en beter inzichtelijk maken?

Antwoorden

3a. Door een integrale belangenafweging te maken.

3b. Voor de inhoudelijke belangenafweging wordt verwezen naar de onderbouwing op de wijziging van het omgevingsplan.

3c. In het Afwegingskader Buitengebied is niet als voorwaarde opgenomen dat een VAB-woning op de plek van de gesloopte stal of schuur moet worden gebouwd.

3d. Een initiatiefnemer dient een verzoek in voor wijziging van het omgevingsplan. Dit verzoek wordt beoordeeld door deskundige ambtenaren en externe adviseurs en gaat vervolgens verder de formele procedure in.

3e. De procedure verloopt prima en de afwegingen die worden gemaakt zijn terug te vinden in de ETFAL-onderbouwing.

4. Plan-aanpassing

Na de formele ter inzage termijn en ook na de behandeling in beeld- en oordeelvorming heeft nog aanvullend overleg tussen omwonenden en initiatiefnemer plaatsgevonden. Het is aannemelijk dat er wijzigingen in het plan zijn of worden aangebracht t.o.v. de versie die nu in het veegplan is opgenomen. Welke consequenties heeft dat voor de besluitvorming?

Vraag: Moet besluitvorming uitgesteld worden totdat er een aangepaste versie ligt of kan er een modus worden gevonden die besluitvorming nu mogelijk maakt waarin de aanpassingen toch formeel worden meegenomen?

Antwoord

De besluitvorming hoeft niet uitgesteld te worden, eventuele aanpassingen ten opzichte van het ontwerp-omgevingsplan die tijdens de raadsbehandeling worden gedaan, worden meegenomen bij publicatie van het vastgestelde plan.

5. Omgevingsvergunning.

Als een activiteit zoals de bouw van een woning niet in strijd is met die regels in het omgevingsplan, dan móet de omgevingsvergunning worden verleend. De gemeente kan geen aanvullende voorwaarden meer stellen. Ook bezwaren zullen aan het omgevingsplan getoetst worden.

Vraag: hoe kan geborgd worden dat de vorm, omvang, plaats en oriëntatie van de te bouwen woning zo gebeurt dat optimaal aan belangen van omwonenden alsook aan de ruimtelijke kwaliteit voldoet?

Vereist dit een aanpassing van het Omgevingsplan of kan het op een andere wijze gewaarborgd worden?

Antwoord

Het college van B&W is van mening dat er in het huidige ontwerp van het omgevingsplan sprake is van een goede belangenafweging en ruimtelijke kwaliteit en dat er geen aanpassing van het omgevingsplan nodig is.